

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

від 21 серпня 2020 року № 26

Про необхідність усунення Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України порушень принципів державної регуляторної політики згідно із вимогами Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»

Відповідно до статті 30 Закону України від 11.09.2003 № 1160-IV «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон № 1160) та на підставі звернення суб'єкта господарювання, Державна регуляторна служба України здійснила експертизу наказу Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України від 17.02.1999 № 41 «Про затвердження форми реєстрової картки об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів та Інструкції щодо її складання» (далі – Наказ № 41), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 18 березня 1999 р. за № 169/3462, та встановила таке.

Пунктом 1 Наказу № 41 затверджено форму реєстрової карти об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів та Інструкцію щодо складання реєстрових карт об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів (далі - Інструкція).

Підпунктом 1.1 пункту 1 Інструкції визначено, що ця Інструкція розроблена Міністерством охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України (далі - Мінекобезпеки) відповідно до пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 31.08.98 № 1360 «Про затвердження Порядку ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів» (далі – Постанова № 1360).

У свою чергу, пунктами 1.3 - 1.5 Інструкції визначено, що реєстрові картки (далі – РК) складають власники об'єктів утворення відходів (далі - ОУВ) та об'єктів оброблення та утилізації відходів (далі - ООУВ) відповідно до цієї Інструкції. Дані РК, після затвердження їх і присвоєння реєстраційного номера, вносяться до реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів.

РК складається за матеріалами інвентаризації ОУВ чи ООУВ на підставі всього комплексу наявної інформації, включаючи матеріали виробничої паспортизації відходів, дані прибутково-видаткових документів, дані спеціальних робіт, відомості спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері поводження з відходами.

За відсутності потрібних даних щодо ОУВ чи ООУВ власники цих об'єктів здійснюють на вимогу місцевої державної адміністрації потрібний обсяг досліджень чи робіт, достатній для заповнення відповідної форми реєстрової карти. Обсяг і терміни проведення відповідних робіт погоджуються з місцевою державною адміністрацією, відповідальною за ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів.

При цьому, положеннями Інструкції чітко не визначено комплекс наявної інформації, необхідної для складання РК, потрібний обсяг виконаних досліджень чи робіт, необхідний для заповнення відповідної форми РК власниками ОУВ та ООУВ, а також критерії їх визначення.

У свою чергу, відповідно до пункту 2 Інструкції на титульному аркуші РК зазначається назва об'єкта утворення відходів. На стадії реєстрації на титульному аркуші проставляються номер і дата реєстрації.

Крім цього, на титульному аркуші РК розташовуються погоджувальна відмітка органу Міністерства охорони здоров'я на місці та відмітка про затвердження Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласною, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями згідно з Порядком ведення реєстру, а також підпис керівника об'єкта.

Водночас згідно із пунктами 11 та 12 Порядку ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів, затвердженим Постановою № 1360 (далі – Порядок) власники ОУВ та ООУВ, що підлягають включенню до реєстру, або за їх дорученням організації, що мають відповідну ліцензію, заповнюють РК і подають їх за погодженням з територіальними органами Держсанепідслужби на затвердження Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським держадміністраціям.

Подані власниками ОУВ та ООУВ РК розглядаються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями у місячний строк.

При цьому, *термін погодження з територіальними органами Держсанепідслужби Порядком не встановлений.*

Разом з цим, статтею 22 Закону України від 5 березня 1998 року № 187/98-ВР «Про відходи» (далі – Закон № 187) регламентовано, що уповноваженими органами виконавчої влади у сфері поводження з відходами є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, національного використання, відтворення і охорони природних ресурсів, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, а на території Автономної Республіки Крим - орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього

природного середовища, інші органи виконавчої влади відповідно до їх компетенції.

Частиною першою статті 19 Закону № 187 визначені повноваження Автономної Республіки Крим у сфері поводження з відходами, зокрема, здійснення заходів у сфері поводження з відходами відповідно до законодавства України.

Крім повноважень, зазначених у частині першій цієї статті Закону № 187, до повноважень обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у сфері поводження з відходами, серед іншого, належить видача відповідно до закону дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами терміном на три роки, а також погодження місць розміщення об'єктів поводження з відходами (крім небезпечних відходів).

Статтею 20 Закону № 187 регламентовані повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері поводження з відходами.

При цьому, ані Законом № 187, ані іншими законами України не визначені повноваження територіальних органів Держсанепідслужби щодо погодження РК, а місцевими державними адміністраціями та Радою міністрів Автономної республіки Крим – щодо їх затвердження.

Із вищевикладеного вбачається, що відсутні правові підстави для вчинення дій щодо проходження процедури погодженням РК суб'єктами господарювання у сфері поводження з відходами з територіальними органами Держсанепідслужби та щодо їх затвердження з Радою міністрів Автономної республіки Крим.

Разом з тим зазначаємо, що постановою Кабінету Міністрів України від 29 березня 2017 р. № 348 «Деякі питання Державної санітарно-епідеміологічної служби» Держсанепідслужбу ліквідовано та покладено на Державну службу з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів завдання і функції з реалізації державної політики у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення та із здійснення контролю (нагляду) за дотриманням вимог санітарного законодавства (крім функцій з реалізації державної політики у сфері епідеміологічного нагляду (спостереження) та у сфері гігієни праці та функцій із здійснення дозиметричного контролю робочих місць і доз опромінення працівників).

Звертаємо увагу, що відповідно до вимог частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Зауважуємо, що пунктом 37 Плану заходів щодо дерегуляції господарської діяльності, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 615-р «Про затвердження плану заходів щодо дерегуляції господарської діяльності та визнання такими, що втратили чинність, деяких розпоряджень Кабінету Міністрів України» (далі – Розпорядження № 615-р), яке наразі втратило чинність на підставі розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 р. № 1413-р «Про затвердження плану заходів щодо дерегуляції господарської діяльності та покращення бізнес-клімату, плану дій щодо підвищення позиції України в рейтингу Світового банку «Ведення бізнесу»

(«Doing Business») та визнання такими, що втратили чинність, деяких розпоряджень Кабінету Міністрів України» (далі – Розпорядження № 1413-р) у IV кварталі 2016 року передбачалось завдання щодо скасування не передбачених Законом України «Про відходи» вимог обов'язкового погодження суб'єктами господарювання у сфері поводження з відходами реєстрових карток об'єктів утворення відходів шляхом внесення змін до Наказу № 41, виконання якого було покладено на Мінприроди.

У свою чергу, пунктом 31 Плану заходів щодо дерегуляції господарської діяльності та покращення бізнес-клімату, затвердженим Розпорядженням № 1413-р у I кварталі 2020 року також передбачено завдання щодо скасування не передбачених Законом України «Про відходи» вимог обов'язкового погодження суб'єктами господарювання у сфері поводження з відходами реєстрових карток об'єктів утворення відходів шляхом внесення змін до Наказу № 41, виконання якого покладено на Мінекоенерго.

Натомість на сьогодні зазначені вимоги не виконані, а суб'єкти господарювання у сфері поводження з відходами зобов'язані погоджувати РК об'єктів утворення відходів з територіальними органами Держсанепідслужби та подавати на затвердження Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським держадміністраціям.

За таких обставин, окремі положення Інструкції, затвердженої Наказом № 41, що містять ознаки невідповідності вимогам чинного законодавства України, суперечать ключовим принципам державної регуляторної політики, визначеним статтею 4 Закону № 1160, зокрема:

доцільність - обґрунтована необхідність державного регулювання господарських відносин з метою вирішення існуючої проблеми, в частині відсутності необхідності запровадження механізму державного регулювання, передбаченого Наказом № 41, потреба в якому наразі не визначена чинним законодавством;

адекватність - відповідність форм та рівня державного регулювання господарських відносин потребі у вирішенні існуючої проблеми та ринковим вимогам з урахуванням усіх прийнятних альтернатив, оскільки механізм державного регулювання не узгоджується з вимогами актів вищої юридичної сили, в частині обов'язковості проходження суб'єктами господарювання у сфері поводження з відходами процедури погодження реєстрових карток об'єктів утворення відходів з відповідними уповноваженими органами;

ефективність - забезпечення досягнення внаслідок дії регуляторного акта максимально можливих позитивних результатів за рахунок мінімально необхідних витрат ресурсів суб'єктів господарювання, громадян та держави, оскільки положення Інструкції, затвердженої Наказом № 41, обумовлюють додаткове необґрунтоване навантаження на суб'єктів господарювання у сфері поводження з відходами;

збалансованість - забезпечення у регуляторній діяльності балансу інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави, в частині створення передумов для порушення балансу інтересів усіх учасників відповідних правовідносин, в частині відсутності чітких та прозорих положень, які б визначили вичерпний

перелік вимог до реєстрових карт під час їх розгляду, зокрема, їх погодження суб'єктами господарювання у сфері поводження з відходами з уповноваженими органами державної влади.

Враховуючи зазначене вище, та з огляду на те, що згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 27.05.2020 № 425 «Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України є правонаступником прав, обов'язків та майна Міністерства енергетики та захисту довкілля у відповідній сфері, Державна регуляторна служба України, керуючись частиною третьою статті 27 Закону № 1160

вирішила:

запропонувати Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів України внести зміни до підпункту 1.5 пункту 1 та пункту 2 Інструкції, затвердженої Наказом № 41, в частині визначення комплексу наявної інформації необхідної для складання РК та здійснення потрібного обсягу досліджень чи робіт, необхідних для заповнення відповідної форми РК власниками ОУВ і ООУВ, критерії їх визначення, а також скасування вимог обов'язкового погодження власниками ОУВ та ООУВ.

Рішення Державної регуляторної служби України щодо усунення порушень принципів державної регуляторної політики підлягає виконанню у порядку, визначеному статтею 28 Закону № 1160, у двомісячний строк з дня прийняття такого рішення.

Виконання такого рішення передбачає підготовку проекту акта про внесення змін до наказу Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України від 17.02.1999 № 41 «Про затвердження форми реєстрової картки об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів та Інструкції щодо її складання» та подання, у встановленому Законом № 1160 порядку, до уповноваженого органу копії акта про внесення змін до цього регуляторного акта не пізніше як за п'ять робочих днів до закінчення строку виконання відповідного рішення.

У разі невиконання рішення уповноваженого органу про необхідність усунення порушень принципів державної регуляторної політики або неоскарження цього рішення органом виконавчої влади протягом встановленого в Законі № 1160 строку, дія регуляторного акта або окремих його положень, щодо яких було прийнято відповідне рішення, зупиняється наступного дня з дня закінчення строку для виконання такого рішення.

Подання скарги щодо рішення уповноваженого органу не зупиняє дії цього рішення.

**Т. в. о. Голови Державної
регуляторної служби України**

Олег МІРОШНІЧЕНКО